

Svar på skriftligt spørgsmål om kalhuggning i torvmarksskogar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 309/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Tiina Elo /gröna:

På vilka alla sätt kan regeringen begränsa kalhuggning i torvmarksskogar och ämnar den vidta åtgärder för att minska kalhuggning i torvmarksskogarna?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Begränsningen av kalhuggning behandlades ingående i riksdagen och dess jord- och skogsbruksutskott (MI 9/2019 rd, JsUB 13/2021 rd, RSk 43/2021 rd) 2019–2021. I sitt utlåtande förutsatte riksdagen då bland annat att olika skogsbehandlingsmetoder används mångsidigt i statens skogar och att den lämpligaste metoden väljs för varje område och växtplats. År 2022 lämnade jord- och skogsbruksministeriet också in en utredning till jord- och skogsbruksutskottet om metoderna för att öka hyggesfritt skogsbruk på statlig mark.

Olika metoder för användning av skog kompletterar varandra. Periodisk skogsodling och hyggesfritt skogsbruk har med tanke på den totala hållbarheten fördelar och nackdelar som ska beaktas vid valet av skogsbehandlingsmetod. För varje skogsbestånd ska vid respektive tidpunkt och på varje växtplats väljas den odlingsmetod som bäst lämpar sig för ändamålet och som också bäst uppfyller de mål som ägaren ställt upp för objektet i fråga. I skogar med jämn ålder bör övergången till skogsvård enligt hyggesfritt skogsbruk genomföras på ett kontrollerat sätt och så att forskningsrön och praktiska erfarenheter utnyttjas fullt ut.

Med tanke på en hållbar användning av skogarna är den största utmaningen med hyggesfritt skogsbruk och samtidigt osäkerheten förknippad med uppkomsten och utvecklingen av det naturliga trädbeståndet. På lång sikt är trädbeståndets tillväxt per hektar betydligt lägre vid hyggesfritt skogsbruk än vid periodisk skogsodling.

Vid hyggesfritt skogsbruk är det mycket svårt att upprätthålla blandningen av lövträd. Följden är att skogarnas artsammansättning blir ensidigare, i praktiken blir de bevuxna med granar. Uppre-

pad plockhuggning på stora områden ökar skördeskadorna, risken för rotticka och risken för skador. Vid hyggesfritt skogsbruk förlorar man också den förädlingsnytta som odlingen möjliggör och möjligheten att byta trädart.

Övergången till hyggesfritt skogsbruk löser inte av sig själv problemen med att trygga mångfalden i ekonomiskogar, utan man måste särskilt sörja för naturvården också vid hyggesfritt skogsbruk på samma sätt som vid periodisk skogsodling.

Med tanke på skogarnas kolbindning är granskningsnivån och tidsramen viktiga faktorer för konsekvensbedömningen. På grund av en mindre tillväxt och det kollager som är bundet i trädbeståndet är även kolbindningen på lång sikt mindre vid hyggesfritt skogsbruk än vid periodisk skogsodling. Torv är ett mycket stort kollager. När torv från dikad skog torkar accelererar nedbrytningen och kol frigörs i atmosfären. Genom att hålla trädbeståndet tillräckligt tätt reglerar trädbeståndet torrläggningen genom avdunstning så att istandsättningsdikningar i ekonomiskog inte behövs i lika stor utsträckning. Med hyggesfritt skogsbruk kan man alltså ganska bra undvika växt- och husgasutsläpp och stora variationer i grundvattennivån som belastar vattendragen. På torvmarker som lämpar sig för hyggesfritt skogsbruk skulle övergången till denna metod ge en positiv klimatteffekt.

I Forststyrelsens nuvarande ägarpolitik har man fastställt att hyggesfritt skogsbruk ska användas vid objekt där denna metod lämpar sig ekologiskt och skogsvårdsmässigt eller som har en grund som beror på annan markanvändning (t.ex. rekreationsbruk, rennäring eller utövande av samekultur). Vid förnyelse av torvmarker strävar man i första hand efter hyggesfritt bruk. Forststyrelsen samlar också in information om och erfarenheter av möjligheterna att tillämpa kontinuitetsskogsbruk i de observationsområden som inrättades 2019.

I enlighet med regeringsprogrammet förnyas de rekommendationer för skogsvård som tillämpas i stor utsträckning i privatskogar och deras användbarhet förbättras. Anvisningarna för hyggesfritt skogsbruk på frodiga torvmarker kommer att uppdateras 2025–2027.

Restaureringsskyldigheterna som följer av genomförandet av den nationella planen enligt EU:s förordning om restaurering av natur kommer mycket sannolikt att påverka skogsbehandlingen i torvmarksskog. Åtgärderna förankras i första hand via rekommendationerna för skogsvård.

Regeringen genomför i enlighet med sina riktlinjer en nationell skogsstrategi som betonar aktiv och mångsidig skogsvård, förbättring av skogarnas tillväxt och tryggnad av skogarnas mångfald. I enlighet med den nationella skogsstrategin tas till exempel effektiva vattenskyddslösningar i bruk i större utsträckning och en klimathållbar skötsel av torvmarksskogarna utvecklas.

Regeringen anser att det är motiverat att aktivt utveckla och diversifiera skogsbehandlingsmetoderna. Ett övergripande hållbart skogsbruk förutsätter skogsvård som lämpar sig för varje växtplats. Därför är det inte motiverat att kategoriskt förbjuda eller kraftigt begränsa enskilda metoder. En kraftig styrning av användningen av metoder som man ännu har bristfällig kunskap om kan på stora arealer leda till icke optimala lösningar i samordningen av såväl virkesproduktionen, naturskyddet, klimatmålen som den sociala hållbarheten.

Helsingfors 13.10.2025

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah